

Zákon na ochranu zvířat proti týrání

připomínky pro jeho novelizaci

**Večerek V., Voslářová E., Chloupek
P.**

VFU Brno

**Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání
(vydán v roce 1992)**

Zákon 14krát novelizován

Zákon přináší posílení ochrany zvířat proti týrání

**Současná úprava stále obsahuje některé nedostatky,
je proto potřebné podporovat další vývoj zákona na
ochranu zvířat**

Z pohledu zkušeností s dosavadní úpravou zákona na ochranu zvířat proti týrání získaných

- * v rámci výkladu v průběhu výuky studentům Veterinární a farmaceutické univerzity Brno**
- * na základě zpětné vazby od studentů, zejména ve smyslu pochopení jednotlivých ustanovení a možností jejich interpretace**

lze formulovat připomínky přinášející podněty pro vyšší úroveň precizace zákona

Definice zvířete

vymezuje působnost zákona na zvířata obratlovce (nikoliv však plody nebo embrya),

nicméně část týkající se pokusných zvířat rozšiřuje tuto oblast i nad rámec této základní definice, tj. mimo účel zákona (např. na hlavonožce - § 3 písm. j).

Kategorie zvířat

Zákon vytváří základní kategorie zvířat :

- * hospodářské zvíře,
- * zvíře v zájmovém chovu,
- * volně žijící zvíře,
- * pokusné zvíře

Nicméně měl by z pohledu jednoznačnějšího uplatňování ustanovení zákona vyřešit úpravu pro překryvné kategorie zvířat – např.

**zvířata cirkusů (zájmové x hospodářské x volně žijící),
zoologických zahrad (zájmové x hospodářské x volně žijící) atd.**

Pojmy (*připomínka zásadní*)

Pojmy používané v zákoně nejsou vždy vymezeny a jejich používání nevytváří logický systém jejich uplatňování v jednotlivých ustanoveních (dáno postupným vznikem normy přidáváním různých ustanovení v různých dobách).

Pojmy (některé) nejsou definovány, nicméně od jejich výkladu se odvíjí z jednotlivých ustanovení další dopady na chovatele a další subjekty aj. Nutnost definice vyplývá z potřeby jednoznačného výkladu pojmů pro používání zákona běžným občanem, který je má zákonem řídit.

strach, stres, bolest, utrpení (je definováno), poškození zdraví, porucha zdraví, smrt

Struktura zákona

Uspořádání zákona zaznamenalo v průběhu jeho vývoje narušení logické struktury jeho členění, které by mělo zahrnovat navazující části, důležité pro porozumění zákonu a uplatňování jeho jednotlivých ustanovení :

- * **Obecná stanovení** – vztahující se na všechny kategorie zvířat
- * **Ochrana zvířat při chovu** (chov, zvláštní činnosti, veřejná vystoupení)
- * **Ochrana zvířat při přepravě**
- * **Ochrana zvířat při usmrcování** (usmrcování, utrácení, porážení zvířat)
- * **Ochrana hospodářských zvířat**
- * **Ochrana zvířat v zájmových chovech** (zvířat v zájmových chovech, zvířata vyžadující zvláštní péči, toulavá a opuštěná zvířata, útulky)
- * **Ochrana volně žijících zvířat** (volně žijící zvířata, handicapovaná zvířat, záchranné stanice)
- * **Ochrana zoozvířat, zvířat cirkusů a jiných zvláštních kategorií zvířat**
- * **Ochrana pokusných zvířat**
- * **Orgány ochrany zvířat**
- * **Přestupky**
- * **Závěrečná ustanovení**

Začlenění některých částí zákona

**Začlenění některých částí zákona do jeho struktury je nelogické :
např. část týkající se zásahů způsobujících bolest je začleněna
do části s dominantním obsahem o usmrcování zvířat.**

Vymezení pojmu týrání (§ 4)

Zákon vymezuje zásadní pojem týrání poměrně neuspořádaným a logicky nesouvisejícím výčtem příkladných činností považovaných za týrání,

při větší novele by zasloužil tento pojem přehlednější a logičtější uspořádání tohoto vymezení.

Vymezení zákazu zásahů, které způsobují bolest (§ 7)

Vymezení se opírá o klíčový pojem bolest, jehož obsah však není v zákoně nijak upraven.

Vymezení zákazu opuštění zvířete (§ 6)

Zákaz opuštění zvířete snad umožňuje vypouštění volně žijících zvířat, ale i dalších např. koček do prostředí,

nicméně vymezení je velmi vágní, chybí určení, kdo posoudí, zda-li je to vhodné z hlediska stavu zvířete (veterinář ?) a podmínek prostředí (odbor ochrany životní prostředí ?)

Vymezení zákazu bezdůvodného usmrcení zvířete (§ 5)

Důvod k usmrcení :

- * § 5 odst. 2 písm. e) – **vypustit „při ochraně před nákazami“** = mimořádná vet. opatření mohou být i z jiných důvodů než kvůli nálezům (např. hygienická opatření bez nálezů)
- * § 5 odst. 2 písm. g) – **zjednodušit definici regulace** (málo srozumitelná) : např. soubor opatření k udržení populace zvířat v určitém počtu, odpovídajícím podmínkám chovu nebo výskytu zvířat, s cílem zabránit utrpení zvířat, ohrožení jiných populací zvířat, šíření nálezů, působení škod a nebo jiných nežádoucích vlivů,
- * § 5 odst. 2 písm. i) – **více upřesnit uložení zvláštních opatření v případě nemožnosti identifikovat zvíře** tak, že „zvíře“ nahradit „tura“, současné znění u běžného občana vyvolává dojem, že se vztahuje i na psy a kočky v útulcích (a to nikoli)

Vydání zvířete k jinému účelu než neodkladnému a bezbolestnému usmrcení (§ 4 odst. 1 písm. d)

Uvedené vymezení nepostihuje stav, kdy nevléčitelně nemocné zvíře s jistou mírou utrpení by nemělo být usmrceno

(např. v případě amputace končetiny, vyoperování očního bulbu apod. – kdy jde nepochybně o nevléčitelný stav v důsledku předchozí nemoci s následným utrpením (je zde zdravotní porucha) a přesto by mělo být žádoucí tato zvířata neutrácet)

ponechání současného znění nutí chovatele a vet. lékaře k nerespektování tohoto ustanovení.

Znecitlivění při některých zákrocích (§ 7 odst. 4)

Zákroky povolené bez znecitlivění u mladších zvířat prováděné se znecitlivěním u starších zvířat

bylo by vhodné pro jednoznačnost **doplnit : odborně způsobilou osobou** (s odkazem na zákon o veterinární péči).

Podmínky v přepravních prostředcích (§ 8e odst. 2 písm. a)

Ustanovení ukládá dostatek prostoru pro zvířata a proudění vzduchu pro případ, že zvířata stojí

otázkou je zde by nemělo být upraveno pro všechny zvířata (i když nestojí).

Znění evropského předpisu : ...dostatečné proudění vzduchu nad zvířaty, když stojí v přirozeném postoji, aniž by byl omezen jejich přirozený pohyb

Zajišťování pohody zvířat (§ 12) *(přípomínka zásadní)*

Chovatel je povinen zajistit pohodu zvířat v souladu se získanými zkušenostmi a vědeckými poznatky.

Pohoda zvířat není v zákoně nikde definována a její výklad je i ve vědeckých zdrojích velmi problematický. V zásadě tak toto ustanovení umožňuje postihovat každého chovatele, a nebo jakoukoli dozorovou aktivitu bez postihu chovatele za neplnění pohody zvířat.

Je třeba rozlišovat

- * ochranu zvířat proti týrání**
- * pohodu zvířat.**

Má-li zákon se rozšířit i do oblasti pohody zvířat (což je žádoucí), je třeba tuto oblast pro její rozsah zpracovat samostatně do zvláštní části a především vymezit, co ve smyslu zákona se rozumí pohodou zvířat.

Způsobilost k chovu zvířat vyžadujících zvláštní péči (§ 13 odst. 5)

Ukazuje se že zletilost není dostatečnou zárukou způsobilosti osoby poskytnout zvířeti patřící k druhu vyžadující zvláštní péči odpovídající péči.

Neodpovídá to ani požadavku usnesení Mnohostranných konzultací smluvních stran Evropské dohody o ochraně zvířat v zájmovém chovu (Usnesení o držení volně žijících zvířat jako zvířat v zájmovém chovu), které uvádí, že chovatel musí mít odpovídající znalosti k tomu, aby byl schopen uspokojit fyziologické a etologické potřeby zvířete po celou dobu jeho držení.

Odchyt do sítí (§ 14 odst. 1 písm a) a odst. 6)

Ustanovení komplikuje případnou potřebu odchytu ryb – volně žijících zvířat - do sítí v souladu se zákonem o rybářství.

Ryby v rybnících nejsou všechny hospodářskými zvířaty (je zde řada druhů, které jsou volně žijícími zvířaty), nicméně jsou chyceny do sítí při podzimním výlovu, to pravděpodobně představuje rozpor se zákonem, který není řešitelný současnou úpravou.

Zákon by měl umožnit odlov ryb – volně žijících zvířat – v souladu se zákonem o rybářství tak, aby výlovy rybníků nebyly zatěžovány pochybností, zda se jedná o porušení zákona na ochranu zvířat proti týrání. (podle definice volně žijícího zvířete by mohlo i kapr v rybníce být volně žijící zvíře).

Zakázané činnosti s volně žijícími zvířaty (§ 14 odst. 1 písm. b)

Znění : u nově narozených - indikuje výklad vztahující se jen na mláďata, nicméně skutečný obsah ustanovení by dnes měl postihovat všechna zvířata vyjmenovaných druhů a nikoli jen mláďata; **lépe tedy uvést zvířata narozená po 1.3. 2004.**

Dikce výjimek je velmi nesrozumitelná; pomohlo by pro srozumitelnost uvést do závorky „vyjma delfínovitých“.

Znění § 14 odst. b) je velmi málo srozumitelné – co je umožněno v zoologických zahradách ? (člověk vybaven průměrným rozumem (student) s tímto zněním má velké potíže).

**Ochrana pokusných zvířat se nevztahuje na
vyjmenované případy (§ 15 odst. 3 písm. b)
(připomínka zásadní)**

**Ochrana pokusných zvířat se nevztahuje na : nepokusné klinické
veterinární úkony.**

**Toto znění komplikuje výuku studentů veterinární medicíny, kdy
činnost se zvířaty spojená s výukou je považována za pokus, účast
studentů v ordinacích klinické veterinární praxe (VFU i jinde) by
mohla vést k výkladu, že se jedná o pokusné veterinární výkony.**

**Přijatelnější vymezení ustanovení by bylo : klinické veterinární
úkony spojené s výukou v oblasti vzdělávání zaměřené na
veterinární lékařství nebo veterinární hygienu (odkaz na
zákon o vysokých školách).**

Působnost obce (§ 24 odst. 2) !!! (*připomínka zásadní*)

Obec by mohla nově upravit pravidla pro pohyb na veřejném prostranství a vymezit prostory pro volné pobíhání nejen psů, ale i jiných zvířat (např. některá zvířata vyžadující zvláštní péči (některé šelmy a nebo i nevyžadující zvláštní péči (skot, koně, ovce, husy) by při současném znění nemohla být v pohybu omezena ale psi ano, což je jistě nevyvážené).

Vhodné znění je na místo „psů“ použít pojem „zvířat“.

Pověření k výkonu dozoru (§ 26) !!! (*připomínka zásadní*)

Na VFU Brno již absolvují studium studenti studijního programu Ochrana zvířat a welfare, kteří by mohli z pohledu svého vzdělání provádět výkon dozoru, pokud budou pracovníky veterinární správy.

Vhodná by byla drobná úprava § 26 odst. 1 na znění podle zákona o vysokých školách : Pověřen výkonem dozoru může být pouze odborný pracovník s vysokoškolským vzděláním **v oblasti vzdělávání zaměřeném na veterinární lékařství nebo veterinární hygienu (odkaz na zákon o vysokých školách), který získal osvědčení.....**

Zkoušky k výkonu dozoru (§ 26c) !!! (*připomínka zásadní*)

Na VFU Brno začínají absolvovat studium studenti studijního programu Ochrana zvířat a welfare, kteří by mohli z pohledu svého vzdělání provádět výkon dozoru, pokud budou pracovníky veterinární správy. Je vhodné jim umožnit vykonání zkoušky v odborném kurzu pro získání odborné způsobilosti k výkonu dozoru na úseku ochrany zvířat.

Vhodná by byla drobná úprava § 26 odst. 1 na znění podle zákona o vysokých školách : .... k výkonu dozoru na úseku ochrany zvířat pouze odborným pracovníkům s vysokoškolským vzděláním v oblasti vzdělávání zaměřené na veterinární lékařství nebo veterinární hygienu (odkaz na zákon o vysokých školách). ...

Závěr

Identifikovali jsme místa s problematickým výkladem, kterým by se měla věnovat pozornost při formulaci připravované novely zákona na ochranu zvířat proti týrání.

Novelizace zákona nepochybně přispěje k jeho další precizaci, lepší srozumitelnosti a hlavně jeho realizaci v praxi, a tím ke zlepšení úrovně ochrany a welfare zvířat v ČR.